

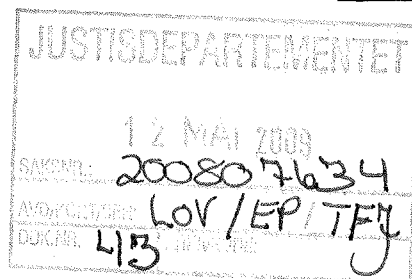

12 MAI 2009

POLITIET

POLITIDIREKTORATET

Det kongelige justis- og politidepartement
Postboks 8005 Dep
0030 OSLO

Deres referanse

Vår referanse

Dato

200807634 EP TFJ/mk

2009/01194-1

08.05.2009

Høring - forslag til endringer i inkassoforskriften – reduksjon av inkassosatser

Vi viser til Justisdepartementets høringsbrev av 22.12.2008 om ovennevnte. Det er reist spørsmål om hvorfor Politidirektoratet ikke står som høringsinstans for ovennevnte høring. I den anledning har Justisdepartementet gitt Politidirektoratet frist for høringssvar til 8.5.2009. Vi har forelagt høringen for Namsfogdene i Oslo, Bergen, Stavanger, Sandnes, Trondheim, Asker og Bærum og koordinator for kompetansesenteret for gjeldsordning Arne Roti. Vi har innen fristen mottatt svar fra Namsfogdene i Stavanger og Sandnes, Namsfogden i Oslo og Namsfogden i Trondheim. Namsfogdene i Stavanger og Sandnes har gitt en felles uttalelse. Høringssvarene fra nevnte instanser er i noen sammenhenger innarbeidet i direktoratets uttalelse. I andre sammenhenger er det henvist direkte til disse. Svarene fra underliggende instanser følger vedlagt i kopi.

Forslaget til endring innebærer en generell reduksjon av maksimalsatsene ved utenrettslig inndrivning av forfalte pengekrav. Videre er det foreslått en utvidelse fra 14 til 28 dager i perioden før det kan benyttes maksimalsatser for tyngre saker. Bakgrunnen for forslaget er i første rekke å styrke den økonomiske stillingen til personer med gjeldsproblem som ledd i Regjeringens arbeid mot fattigdom.

De som har gitt tilbakemelding er enig i at det kan være grunnlag for å redusere maksimalsatsene og de ser positivt på den forenkling som en sammenslåing av kravgrupper vil medføre.

Når det gjelder valg av modell som satsene bør reduseres etter mener de som har gitt tilbakemelding at det er fremlagt for lite informasjon vedrørende aktuelle konsekvenser for inkassobransjen, for skyldner og for namsmyndighetene.

De som har gitt tilbakemelding er enig i at det er lite rimelig at salærsatser på grunn av mislighold skal doubles når fristen i en betalingsoppfordring er oversittet med mer enn 14 dager. Namsfogdene i Stavanger og Sandnes stiller spørsmål om; "det er tilstrekkelige reelle hensyn til i det hele tatt å opprettholde den eksisterende oppdeling med salær for såkalte "enkle" og "tunge" saker. I denne mellomperioden er det ofte lite arbeid som blir lagt ned i saksbehandlingen og det er tilsvarende lite som legitimerer en slik økning i

Politidirektoratet

Post: Postboks 8051 Dep., 0031 Oslo
Besøk: Hammersborggata 12
Tlf: 23 36 41 00 Faks: 23 36 42 96
E-post: politidirektoratet@politiet.no

Org. nr.: 982 531 950 mva
Bankgiro: 7694.05.02388

salæransvaret”. Vi viser også til uttalelse fra Namsfogden i Oslo med forslag til reduksjon og begrensning i inkassosalærene samt forslag til skjerpet opplysningsplikt ved inkasso.

Det må også tas hensyn til at det er knyttet kostnader til den rettslige delen av inndrivelsen. Namsfogden i Oslo påpeker at inndriving via det offentlige som regel er dyrere for skyldner enn bruk av inkasso. Vi viser til Namsfogden i Oslo sin uttalelse med redegjørelse for kostnader ved utenrettslig og rettslig inndriving normalt.

De som har gitt tilbakemelding mener at det som ledd i fattigdomsbekjempelse også må sees på kostnadene ved den rettslige inndrivelsen. Det vises til flere forslag til reduksjon av gebyrplikten ved offentlig innkreving i uttalelsen fra Namsfogdene i Stavanger og Sandnes og hos Namsfogden i Oslo.

De som har gitt tilbakemelding peker på viktigheten av at det eksisterer et velfungerende apparat som tar seg av mislighold av pengekrav, i Norge fordelt på inkassobrandsjen og det rettslige inndrivingsapparat representert ved namsmyndigheten. Når det gjelder vurdering av den forholdsmessige fordeling av misligholdssaker mellom inkassobrandsjen og det rettslige innkreivingsapparatet viser vi til uttalelsen fra Namsfogden i Oslo.

De som har gitt tilbakemelding er skeptisk til en for kraftig reduksjon av salærer blant annet med tanke på at dette kan tenkes å fremprovosere enkelte uheldige former for inkasso. Namsfogdene i Stavanger og Sandnes viser til at; ”Både egeninkasso og såkalt oppkjøpsinkasso er innkreivningsformer som kan vise seg å bli dårlige alternativer for den enkelte skyldner”. Namsfogden i Oslo påpeker faren for en økning i egeninkasso og viser til at;

”selskaper som benytter ulike former for ”egeninkassoprogrammer” i stor utstrekning gjør bruk av konkursvarsler på et tidlig stadium i misligholdsoppfølgingen. Konkursvarslene brukes ofte som et rent pressmiddel og på en slik måte at det hadde vært i strid med god inkassoskikk, om et inkassoselskap hadde benyttet samme prosedyre. ... Tilrettelegging for ytterligere økning i egeninkasso vil dermed medføre økede kostnader for det offentlige, lavere rettsikkerhet for skyldner, mindre rasjonelle inndrivelsesprosesser, mer hardhendte metoder og flere brudd på hensynene som ligger til grunn for standarden; ”god inkassoskikk”.

De som har gitt tilbakemelding stiller seg tvilende til om forlenget frist fra 14 til 28 dager før tungt salær påløper vil føre til den ønskede effekt i forhold til fattigdomsbekjempelse. Det påpekes imidlertid at en slik utvidelse kan få tyngende konsekvenser og føre til dårligere likviditet for næringsdrivende.

Namsfogden i Oslo mener at forslaget i realiteten innebærer en tvungen inntektsreduksjon for inkassobrandsjen eller en generell overføring av kostnadene ved mislighold til kreditor som igjen gjennom prisregulering sprer kostnaden på alle de kunder som faktisk gjør opp for seg rettidig.

De som har gitt tilbakemelding mener at en som hovedregel ikke bør forlate prinsippet om at det er skyldner som skal betale for inndriveleseskostnadene ved eget mislighold og at lemping av skyldners økonomiske ansvar bør avhjelpes ved anvendelse av andre eksisterende lover, eksempelvis finansavtaleloven og gjeldsordningsloven.

Politidirektoratet er av den oppfatning at man bør se på inndrivingskostnadene både ved utenrettslig og rettslig inndrivning og at det er rom for reduksjon i begge inndrivelsesprosessene. Det er opplyst at inkassobransjen benytter rettslig inndrivning i ca. 5 % av alle misligholdssaker. I saker hos namsmyndighetene vil fattigdomsbekjempelsen etter direktoratets syn ha stor effekt for skyldnerer med ”intet til utlegg”, noe som taler for reduksjon i gebyrer til det offentlige.

På bakgrunn av høringssvarene mener vi at det først bør foretas en inngående vurdering av konsekvensene av den foreslåtte reduksjon i inkassosatsene. Dette gjelder problemstillinger i forhold til endringer i inkassovirksomheten som beskrevet over og de økonomiske konsekvensene dette medfører for skyldner.

De administrative og økonomiske konsekvensene bør også avklares nærmere, eksempelvis hvor stor andel av inkassosakene som på grunn av redusert inkassosalær vil bli overført til namsmyndighetene. Namsmyndighetenes kapasitet er allerede sprengt og det forventes ytterligere økning i saksmengde som følge av finanskrisen.

Med hilsen

Vidar Refvik

ass. politidirektør

Saksbehandler:
Mariann Moe
Tlf: +47 233644156

NAMSFOGDEN

Politidirektoratet
v/Mariann Moe
Pb. 8051 Dep.
0031 OSLO

Deres referanse

Vår referanse

Dato
06.05.2009

HØRING - FORSLAG TIL ENDRINGER I INKASSOFORSKRIFTEN – REDUKSJON AV INKASSOSATSER

Namsfogden i Sandnes og Namsfogden i Stavanger har samarbeidet og vil med dette inngi en felles høringsuttalelse til Politidirektoratet.

1. Sammenslåing av kravsgupper:

I forhold til sammenslåing av kravsgupper ser namsmyndighetene positivt på den forenkling dette vil medføre. I tillegg må det antas at færre kravsgupper vil kunne motvirke eventuell spekulering. Avstandene mellom hver gruppe er i dag så liten at kravshaver lett kan være fristet til å vente til kredittbeløpet når et høyere nivå, og dermed en høyere salærsats.

2. Reduksjon av maksimalsatsene:

Som det påpekes fra departementet har maksimalsatsene i forhold til dagens kroneverdi steget. Dette til tross for at en stadig større andel av saksbehandlingen hos inkassobyråene er automatisert. Dokumenter av forskjellig art, herunder begjæringer om utlegg og forliksklager blir ofte utfylt og sendt namsmyndighetene/forliksrådet uten manuell gjennomgang eller korrigerings. Dagens satser synes for høye i forhold til det arbeid som tilsynelatende legges ned i saksbehandlingen fra inkassobransjens side.

Namsfogden er enig i at maksimalsatsene bør reduseres. Når det gjelder hvilken modell satsene bør reduseres etter er det fremlagt for lite informasjon vedrørende aktuelle konsekvenser for inkassobransjen. Namsfogden er skeptisk til en for kraftig reduksjon av salærer med tanke på at dette kan tenkes å fremprovosere enkelte uheldige former for inkasso. Både egeninkasso og såkalt oppkjøpsinkasso er innkrevningsformer som kan vise seg å bli dårlige alternativer for den enkelte skyldner.

3. Bør det ta lengre tid før en inkassosak får status som ”tung sak”?

En utsettelse av innslagspunktet for høyt salær vil hjelpe enkelte skyldnere til å skaffe de midler som er nødvendig. Det er likevel slik at skjæringspunktet på 14 eller 28 dager utgjør lite for den skyldner som har alvorlige betalingsproblemer. Namsfogden stiller seg derfor tvilende til om en gjennom denne endringen vil oppnå den ønskede effekt.

Namsfogden stiller videre spørsmål ved om det er tilstrekkelige reelle hensyn til i det hele tatt å opprettholde den eksisterende oppdeling med salær for såkalte ”enkle” og ”tunge” saker. I denne mellomperioden er det ofte lite arbeid som blir lagt ned i saksbehandlingen og det er tilsvarende lite som legitimerer en slik økning i salæransvaret.

4. Bør kreditor selv dekke deler av de utenrettslige inndrivningskostnadene?

Prinsippet i inkassolovens § 17 oppstiller skyldners erstatningsplikt for kreditors nødvendige kostnader. Bestemmelsen bygger på alminnelige erstatningsrettslige prinsipper. At den skyldner som ikke gjør opp for seg skal være ansvarlig for påløpte salærer er naturlig. Likevel kan en i visse forbrukerkredittforhold spørre om ikke utlåner har et større ansvar enn det som tradisjonelt er plassert hos ham. En uforholdsmessig stor andel av kravene som ankommer namsmyndighetene for rettslig innkreving er et resultat av usikrede kreditter som er svært lett tilgjengelig. Kredittkort og kontoavtaler for handel via internett er eksempler på kreditter som innvilges mer eller mindre automatisk. Hertil kommer at kredittgrensen etter en tid ofte utvides på utlåners initiativ. Dette utgjør ofte et svært stort press på de grupper som sliter økonomisk og medfører alvorlige skadevirkninger, både samfunnsmessig og på individuelt plan.

Hvis kredittytere gjennom eget ansvar for salær risikerer å tape økonomisk på sine feilslåtte eller manglende vurderinger kan dette være et moment som stimulerer til bedre kontroll av skyldners betalingsevne ved innvilging av kreditt. På denne måten kan en deling av ansvaret for utenrettslige inndrivningskostnader tenkes å påvirke fattigdomsproblematikken i positiv retning. Det er likevel slik at en må skille mellom manglende betalingsevne og betalingsvilje. Det strider mot den alminnelige rettsoppfatning om forbrukere som betaler rettidig, indirekte må dekke inn de tap kreditor har etter en alminnelig regel om deling av salæransvar. I barne- og likestillingsdepartementets høringsuttalelse gjøres det i siste avsnitt rede for et forslag om lemping av skyldners ansvar ved såkalt ”sosial force majeure”. Dette kan være en god mellomløsning. Namsfogden støtter derfor at forslaget utredes nærmere med tanke på gjennomførbarhet og konsekvenser.

5. Økonomiske og administrative konsekvenser:

Hvilke økonomiske og administrative konsekvenser redusert inntjening for inkassobransjen vil medføre er vanskelig å forutse.

Ved generell reduksjon av inntjening i en bransje er det ofte slik at de store selskapene overlever på bekostning av de mindre. Dersom redusert konkurranse blir resultatet er det ikke gitt at dette

kommer den svake part til gode. Samfunnet har behov for et velfungerende inkassosystem. Det vil derfor være ønskelig med en bredere konsekvensutredning av hva en slik reduksjon i inntjeningen praktisk sett vil ha for inkassobransjen.

Det er fra enkelte hold påpekt en mulighet for at det ved lavere inntjening for inkassobransjen vil bli lagt ned mindre arbeid i saksbehandlingen slik at terskelen for videresending av sak til rettslig innkreving blir lavere. Det forutsettes at inkassobyråene er sitt ansvar bevisst slik at saksbehandlingen utføres etter gjeldende regelverk og øvrige etiske normer. Det er likevel slik at namsmyndighetene har en annen rolle og et annet fokus i sin saksbehandling. Enkelte skyldnere uttrykker i så måte at det er ønskelig med en rettslig behandling av saken. Dette begrunnes med den trygghet de føler ved at namsmyndighetene også ivaretar deres interesser.

Dersom de foreslåtte regelendringer skulle føre til en lavere utenrettslig løsningsgrad kan dette føre til økt saksmengde hos namsmyndighetene. Namsfogden mener dette kan være med på å styrke den svake parts stilling når det kommer til rettssikkerhet. Imidlertid er situasjonen per i dag at etaten ikke har ressurser til en vesentlig økning i saksmengden.

6. Andre forslag for å avhjelpe skyldners totale økonomiske ansvar:

Det fremgår av høringsnotatet at de fremlagte forslag er en del av Regjeringen sitt arbeid mot fattigdom. Namsfogden vil påpeke andre forhold som kan være alternative forslag til å bekjempe fattigdomsproblematikken fremfor en direkte deling av utenrettslige kostnader mellom kravshaver og skyldner.

Per i dag er prinsippet at kreditor/prosessfullmektig kan velge dekningsrekkefølge ved skyldners innbetaling. Ofte dekkes salær først, slik at inkassobyråene sikrer seg egen inntjening. Videre dekkes ofte avtalt høyrentebærende hovedstol til slutt. Dette er en fordyrende ordning, og denne foreslås endret slik at dekningsrekkefølgen ligger fast - for eksempel ved at hovedstol dekkes først, deretter salær og til slutt renter. Dette vil ofte medføre reduserte renteutgifter i tillegg til at det kan ha en positiv psykologisk effekt at skyldner ved innbetaling straks kommer i gang med nedbetaling av hovedstol.

Etter frarådingsplikten i finansavtalelovens § 47 kan skyldners ansvar lempes i situasjoner der utlåner måtte anta at lånevolum var for stort. I praksis har imidlertid namsfogden inntrykk av at denne bestemmelsen i liten grad påberopes. Det kan være mange grunner til dette, men bestemmelsen synes ikke spesielt brukervennlig for de det gjelder. Namsfogden mener det kan være et virkemiddel for å bekjempe fattigdomsproblemet å ta dette regelverket opp til ny vurdering med tanke på en eventuell innskjerping.

Det kan ut fra samme tankegang også å være et virkemiddel å vurdere markedsføringsreglene på området for usikrede kreditter. Finansbransjens markedsføring for lån uten sikring fremstår som aggressiv. Personer som er i en uheldig økonomisk situasjon, kan lett la seg friste til å ta opp lån man ikke har muligheter for å betjene.

I forhold til det fokus som er satt på fattigdomsproblematikken blir det sendt ut svært uheldige signal dersom staten har inntjening på saksbehandling ved rettslig inndrivning av pengekrav. I så

måte bør det vurderes om kostnadene ved den rettslige inndrivingen også må vurderes samtidig med endringer i kostnader ved utenrettslig inndriving.

- Et virkemiddel kan være at rettsgebyret generelt justeres ned.
- Et annet virkemiddel kan være å redusere gebyrplikten i visse saker. Som eksempel kan nevnes gebyrberegningen ved inndriving av uimotsagte krav. Adgangen til å gjennomføre utleggsforretning etter tvangsfullbyrdelsesloven § 7-2 f ble vedtatt for å forenkle prosessen ved rettslig inndrivning av uimotsagte krav. Det er slik at et gebyr på kr 1.591,- påløper ved behandling hos namsmyndigheten og videre påløper det et gebyr på kr 860,- dersom det innleveres innsigelse og saken oversendes forlikrådet for behandling. Denne type saker burde likestilles med vanlige utleggsforretninger slik at kun ordinært rettsgebyr for behandling av begjæring om utlegg påløper.

Med hilsen

Bengt Sporaland
namsfogd

Saksbehandler:
Liv Mette Rødeseike

NAMSFOGDEN

Politidirektoratet
Postboks 8051
Dep 031 Oslo

Deres referanse
Mariann Moe

Vår referanse
73/09 ead

Dato
8. mai 2009

Høring – endringer i inkassoforskriften

Det vises til politidirektoratets e- post av 23. april 2009 hvor det bes om en høringsuttalelse i forhold til endring av inkassoforskriften. Formålet med endringen er å redusere satsene for å gjøre mislighold billigere for skyldner som et ledd i regjeringens bekjempelse av fattigdom. Namsfogden i Oslo viser til at forslaget springer ut av regjeringens tiltak for å bekjempe fattigdom. Vår uttalelse vil derfor i det vesentlige bygge på et forbrukerperspektiv. Formålet kan tilsi at det er hensiktsmessig med ulike regler i forhold til forbrukere og andre.

Namsfogden vil påpeke at høringen ble sendt ut fra departementet den 22. desember 2008 og at undertegnede gjorde Politidirektoratet oppmerksom på at direktoratet og underliggende organer ikke var ført opp som høringsinstans den 16. januar 2009.

Et velfungerende inndrivelsessystem

Kreditttyting er en forutsetning for et velfungerende økonomisk samfunn. Det er åpenbart at det vesentlige av kreditttytingen må være av usikret karakter. Om alle transaksjoner skulle vært basert på garantier fra finansinstitusjoner eller pantstillelser ville omsetningen falle drastisk, økonomien ville gå fullstendig i stå. Skal et marked basert på kreditttyting kunne fungere, må det også eksistere et velfungerende apparat som tar seg av mislighold av pengekrav. I et kredittbasert samfunn må folk ha tillitt til at om noen ikke vil oppfylle en avtale de er forpliktet til, så kan en få hjelp av et håndhevingsapparat til å tvinge frem oppfyllelse. På denne måte kan en sikre seg at den som har en rett også får den. Det må derfor eksistere et tilfredsstillende "ris bak speilet" slik at betalingsmoralen opprettholdes. Dette kan gjøres gjennom trappetrinnsmodeller for ileggelse av omkostninger og en offentlig namsmyndighet.

For den som ikke er i stand til å gjøre opp forpliktelsene sine finnes det ulike ordninger som konkurs, akkord, gjeldsordning etter gjeldsordningsloven, kommunale gjeldsrådgivere som bistår med å lage betalingsordninger osv. I tilfeller som kommer inn under slike ordninger spiller det liten rolle for skyldner hvor store eller små inkassogebyrene er. Kreditors krav med tillegg av renter og omkostninger vil uansett ikke bli dekket. Det betales bare ut en

Namsfogden i Oslo

Postboks 8155 Dep, 0033 Oslo
Besøksadresse: Pilestredet 19
Telefon: 21 01 47 00 Faks: 21 01 47 01
Årminstid: 08.30 – 15.00

Org.nr.: 988 894 907
Bankkonto: 7694.05.12820
IBAN: NO6176940512820 eller
SWIFT/BIC: DNBANOKK

liten dividende. Det store innfordringsmessige problem ligger i alle de skyldnere som evner å gjøre opp, men som ikke gjør det i rett tid og i henhold til de avtaler de selv har inngått. Dette er et spørsmål om betalingsmoral. Om ikke den alminnelige betalingsmoral opprettholdes, vil det få alvorlige følger for samfunnets utvikling. Kredittvilligheten synker, kostnadene øker, omsetningstakten faller og økonomien krymper i et makroperspektiv. Inkassosalærer ved mislighold av pengekrav ikke årsaken til fattigdom, men kan forsterke betalingsproblemen hos de som ikke oppfyller avtaler de har inngått.

I Norge er den profesjonelle delen av misligholdsoppfølging fordelt på inkassobransjen og det rettslige inndrivingsapparat, representert ved namsmyndigheten. Systemet bygger på en grunnleggende erstatningsrettslig tanke om at den som misligholder en avtale er den som skal betale det misligholdet koster. Inkassobransjen i Norge benytter bare rettslig inndrivning i ca 5 % av alle misligholdssaker. Dette innebærer at i Norge blir omtrent 9 av 10 inndrivelsessaker løst i inkassosystemet og uten å belaste det rettslige inndrivelsesapparat. Etter hva vi har forstått er denne løsningsgraden unik og den viser at det stort sett er misligholderen som betaler for eget mislighold. Samtidig innebærer en slik struktur at selv små endringer i inndrivelsesfilosofi hos kreditor eller inkassoselskap vil ha meget stor betydning for namsmyndighetenes muligheter til å behandle sakene på en ordentlig måte og innen rimelige frister. Hvilke frister en regner som rimelig må også sees i lys av gjeldende EU regler i forhold til håndtering av bla småkrav mv. Om inkassobransjen øker den rettslige inndrivning med 5 prosentpoeng så vil det kunne medføre ca 100 % økning i arbeidsmengde for namsmannsapparatet. En slik økning i arbeidsmengde vil medføre sammenbrudd i det offentlige håndhevsapparatet.

Når selv små endringer kan innebære formidable utfordringer for den offentlige del av inndrivingskjeden er det viktig at en er meget forsiktig med å gjennomføre forandringer uten dyptgående analyser av virkningene.

Inndrivning via det offentlige er som regel dyrere enn bruk av inkasso

Vi har den senere tid sett en tendens til at det stadig fremheves at inkassobransjen er et fordyrende og unødig ledd mellom kreditor og det offentlige inndrivelsesapparatet. Når omtrent 9 av 10 saker løses i inkassosystemet forteller dette det meste om bransjens eksistensberettigelse og at den representerer et nødvendig silingsystem frem til det offentlige innkrevsapparat. De aller fleste inkassosaker er på mindre beløp. Statistikk fra bransjen viser at gjennomsnittlig inkassosalær er på kr 500-700,- for standardporteføljer som løses før rettslig inndrivning (tyngre bank og finanssaker ligger noe høyere). Dette er vesentlig lavere enn omkostningene ved offentlig innkreving. Rettsgebyr for utleggsforretning uten forlikradsbehandling er kr 1591,-. Dertil kommer eventuelt salær til kreditor/ prosessfullmektig for utforming av varsler og begjæring. Om en i tillegg må gjennom behandling i forlikråd og tvangssalg, vokser raskt kostnadene formidabelt. Sett i lys av dette er alle tjent med at oppgjør finner sted før det offentlige inndrivingsapparat kommer inn i bildet og i dag løses ca 95% av inkassosakene uten rettslig inndrivning.

Økede kostnader for det offentlige ved øket egeninkasso

Økende bruk av egeninkasso vil trolig medføre en stor økning i saksmengde for namsmyndighetene. Kreditors muligheter for samme type systematisk og strukturert pågang, som inkassobyråene bruker, er minimal. Inkassoselskapene og deres virksomhet er undergitt detaljert regulering og tilsyn fra Kredittilsynet. Slik regulering finnes ikke når kreditor selv inndriver krav. Det blir da ene og alene opp til namsmyndigheten å vurdere kravets rettmessighet. Ivaretagelse av skyldnerens rettssikkerhet vil bli langt mer

resurskrevende enn om kravene kommer via inkassobyråene. Ved egeninkasso vil det heller ikke være mulighet for å fremsette kostnadsbesparende elektroniske begjæringer før det er gjennomført omfattende og kostnadskrevende systemutvikling.

For øvrig har Namsfogden i Oslo sett at selskaper som benytter ulike former for ”egeninkassoprogrammer” i stor utstrekning gjør bruk av konkursvarsler på et tidlig stadium i misligholdsoppfølgingen. Alle konkursvarsler forkynnes personlig av stevnevitnene. Det er svært resurskrevende å spore opp adressaten og besørge en personlig forkynnelse. Konkursvarslene brukes ofte som et rent pressmiddel og på en slik måte at det hadde vært i strid med god inkassoskikk, om et inkassoselskap hadde benyttet samme prosedyre. Kostnaden for det offentlige overstiger høyst sannsynlig statens inntekter. Tilrettelegging for ytterligere økning i egeninkasso vil dermed medføre økede kostnader for det offentlige, lavere rettsikkerhet for skyldner, mindre rasjonelle inndrivelsesprosesser, mer hardhendte metoder og flere brudd på hensynene som ligger til grunn for standarden; ”god inkassoskikk”.

Generelt om forslag om salærreduksjon

Forslaget innebærer i realiteten en tvungen inntektsreduksjon for inkassobransjen eller en generell overføring av kostnadene ved mislighold fra misligholderen til kreditor. Kreditor vil dermed kalkulere kostnaden inn i det generelle prisnivået og derigjennom spre kostnaden på alle de kunder som faktisk gjør opp for seg rettidig. Så lenge kredittgivningen ikke fremstår som åpenbart uforsvarlig antar Namsfogden i Oslo at samfunnet som sådan er best tjent med at det er misligholderen som betaler kostnaden ved eget mislighold. Muligheten for insolvens vil alltid medføre kredittrisiko og dermed bør kredittvurdering fra kreditors side være ganske selvsagt. Det er neppe mange kreditorer som kalkulerer med at forsinket betaling ikke er så farlig, så lenge det er skyldner som kommer til å måtte dekke regningen til sist. Likviditetsproblemer pga uteblitt eller forsinket betaling har tatt liv av mange foretak.

Om kreditor selv må dekke deler av kostnadene som påløper ved en inkassoprosess selv om de totale kostnadene ligger innenfor det som i dag regnes som rimelig, kan det medføre fare for selvtækt og ulovlig privat rettshåndhevelse. At samfunnet gjennom inkassoselskapene stiller til rådighet et velfungerende innkrevingsapparat med små kostnader for kreditor er i seg selv med på å bidra til en hensynsfull innkreving og at færre vil ta saken i egne hender.

Tiltak mot fattigdom

a) Bortfall av rett til å kreve forhøyet inkassosalær etter inkassoforskriften §§ 1-4, 2-2 og 2-3
Som ledd i fattigdomsbekjempelse bør en vurdere å frata inkassoselskapene muligheter til å kreve ekstra salærer pga forsinket betaling, hvor skyldner betjener kreditormassen i hht gjeldsordning eller nedbetalingsregime i overensstemmelse med dekningsloven § 2-7, 4 ledd. I slike tilfelle vil ikke innfordringsaktivitet ha noen betydning.

b) Innføring av elektronisk begjæring – reduksjon i salær for skriving av begjæring

Ordningen vil spare inkassobransjen for betydelige utgifter og vil trolig medføre lavere resursbruk hos det offentlige. En trenger ikke lenger bruke resurser på den fysiske innregistrering, men en må allikevel gjennomgå den enkelte sak ved mottak for å kunne være sikker på at det foreligger tvangskraftig tvangsgrunnlag, at kravet er til og at det er av en slik karakter at det er beskyttet av rettsordenen. Det er uheldig om det offentlige presenterer krav som er urettmessige, selv om den våkne skyldner kan protestere på kravet. Det store flertall av skyldnere mangler innsikt til å vurdere sentrale elementer i dette. Det saksbehandlingssystem som ble innført i 2006 medførte økt resursbruk til

innregistreringsoppgaver blant annet som følge av øket datamengde pr sak. Økningen er i forsvinnende liten grad kompensert og har gått ut over andre viktige oppgaver. En reduksjon av resursbruken til registrering medfører dermed ikke en effektiviseringsgevinst som bør hentes ut av etaten.

I den grad saksøker har krav på erstatning for utgifter til fremsettelse av utleggsbegjæring bør beløpet fastsettes til et standardisert beløp (max beløp) som reflekterer den reelle kostnad ved fremsettelse av elektronisk begjæring. Allerede i dag ligger høyst sannsynlig kostnadene ved å fremsette en enkel utleggsbegjæring en god del lavere enn 1 ganger rettsgebyret. Kostnaden ved fremsettelse av elektronisk begjæring ligger høyst sannsynlig på mindre enn halvparten av dagens maksimalsalær i henhold til forskrift om saksøktes kostnadsansvar ved tvangsfullbyrdelse. Satsen for skriving av begjæring om utlegg bør derfor reduseres til maksimalt 0,5 rettsgebyr uavhengig av begjæringsform. Tiltaket vil ha betydning for skyldner og stimulere til raskere overgang til elektroniske begjæringer.

c) Gebyrsatsene i henhold til inkassoforskriften

Namsfogden i Oslo er enig i at satsene etter inkassoforskriften §§ 1-2 og 1-3 ligger på et rimelig nivå og at en ikke bør endre disse.

Namsfogden i Oslo er også enig i at det kan være grunnlag for å revurdere satsene i inkassoforskriften §§ 1-4, 2-2 og 2-3. Det kan være på sin plass med en sammenslåing av enkelte av kravgruppene. Det er imidlertid ikke mulig å uttale seg om konsekvenser av forslaget uten at det legges frem ytterligere data om kravstrukturen på de saker som ligger i inkassobransjen og hvilke kostnader som påløper i en typisk innfordringssituasjon.

På generelt grunnlag antas det at kostnaden ved inndrivning av et krav på hhv 1250 og 2500 er ganske lik og at forslaget til en sammenslåing av disse er fornuftig og trolig gir liten endring i innfordringsfilosofi hos inkassator.

En bør som hovedregel ikke forlate prinsippet om at det er misligholderen som skal betale for inndrivelseskostnadene når tiltakene fører frem. I slike tilfelle er det som hovedregel skyldnerens vilje til å gjøre opp det er noe galt med. Da bør ikke kostnaden kunne veltes over på alle andre som oppfyller sine avtaler. Synspunktet er i overensstemmelse med direktiv Europaparlaments- og rådsdirektiv 2000/35/EF av 29. juni 2000 om bekjempelse av forsinket betaling ved handelstransaksjoner.

Det kan imidlertid være grunn til å legge større vekt på kreditors plikt til å kredittvurdere sine kunder ved større kreditter, enn ved småbeløp. Kredittvurderinger er ikke gratis og det er lettere å forsvare en slik kostnad ved større kreditter. Det vil øke kreditors reelle ansvar for å foreta slike kredittvurderinger om en reduserer økningen av inkassosalærene for større krav, mens en i større grad lar salærene i hht dagens ordning stå uberørt for krav opptil f eks nok 50.000,- .

En reduksjon i inkassokostnadene ved større lån innen forbrukerområdet vil i særlig stor grad være til hjelp for mennesker som i en periode på grunn av arbeidsledighet, samlivsbrudd mv har problemer med å dekke f. eks boliglån. Det kan videre synes lite rimelig at en kreditor som har pant i skyldners formuesgoder kan velge å kjøre en dyr inkassoprosess, før det begjæres tvangssalg. I slike tilfeller hvor et inkassosalær uansett dekkes innenfor pantets verdi jf panteloven § 1-5 er det særlig urimelig at en forbruker skal måtte dekke denne inndrivelseskostnaden fullt ut. For små krav stiller dette seg annerledes.

Det er veldig vanskelig å se at det vil ha nevneverdig betydning for bekjempelse av fattigdom om et inkassosalær etter lett sats utgjør kr 295 eller kr 590. Det er åpenbart at det er de tyngre satsene som har reell betydning i forhold til fattigdomsbekjempelse. Det er disse gebyrene som kan gjøre det umulig å betale seg à jour på f eks et misligholdt lån.

For øvrig bemerkes at faren for en betydelig økning av antall saker som går til rettslig inndriving, er mindre om det bare er de høyeste gebyrklassene en gjør noe med. De fleste inkassosaker er på mindre beløp.

d) Begrensning i inkassosalærer ved negative betalingsanmerkninger

Det bør vurderes om det skal være anledning til å kreve forhøyet gebyr jf inkassoforskriften § 2-3 i et tilfelle hvor det er registrert negative anmerkninger på skyldner i den nyetablerte utleggsdatabasen i Brønnøysund allerede før inkassogebyret er påløpt. Informasjon fra basen er tilgjengelig for inkassobransjen og det må kunne stilles spørsmål ved nødvendigheten av ytterligere ordinære innfordringsmessige tiltak i en slik situasjon. For å unngå spekulasjon og stimulere til bruk av basen, bør en vurdere om salærbortfallet skal være objektivt.

e) Begrensninger i offentlige gebyrer

Namsfogden i Oslo er kritisk til at en utelukkende ser på muligheten til å redusere private selskapers eksistensgrunnlag i forbindelse med fattigdomsbekjempelse, uten samtidig å se på om det kan være grunnlag for å se på de offentlige gebyrer mv. Om namsmyndighetene f eks får elektronisk tilgang på opplysninger om størrelse på trygdeytelser, så vil dette spare namsmannsapparatet for resurskrevende manuelle undersøkelser og også avlaste NAV kontorene i betydelig grad. Slike forbedringer kan gjøres for en minimal kostnad og danne grunnlag for ytterligere nedsettelse av gebyr for avholdelse av utleggsforretninger.

For å stimulere skyldner til å gjøre opp kravet så hurtig som mulig kan en halvere gebyret til det offentlige om utleggsbegjæringen / tvangsdekningsbegjæringen trekkes tilbake før utløpet av foreleggelsesfristen på 14 dager.

f) Forlenget frist før tungt salær påløper

Det er foreslått å forlenge fristen med 14 dager. Namsfogden i Oslo er enig i at det kan synes lite rimelig at salær pga mislighold skal dobles når fristen i en betalingsoppfordring er oversittet med mer enn 14 dager. En slik økning står i dårlig sammenheng med omfanget av misligholdet og det arbeid som nedlegges fra byråets side i dette tidsrom. Hvorvidt endringen vil kunne medføre at utleggsbegjæring fremsettes før maksimalt salær er påløpt, er på ingen måte klart. En må legge til grunn at utleggsbegjæringen trolig ikke vil være registrert inn og forelagt skyldner før etter 2-3 uker. Innen denne frist har inkassobyrådet oppnådd maksimalt erstatningskrav for utenrettslige inndrivelsesomkostninger og skyldner har fått ennå mer gebyrer som må betales for å unngå tvangsfullbyrdelse. En bør derfor sørge for at utleggsbegjæring/forliksklage ikke kan fremsettes før forhøyet sats, jf. inkassoforskriften § 2-3, er påløpt.

g) Skjerpet opplysningsplikt ved inkasso

Det bør innføres et tillegg til inkassoloven § 9, 1. ledd bokstav c. Inkassovarslet må alltid inneholde konkrete opplysninger om hva det vil koste å gjøre opp kravet etter at lett salær er påløpt, etter at tungt salær er påløpt og etter at rettslig inndriving er igangsatt. Det bør videre vurderes om slike varsler som sendes av inkassoselskap eller annen profesjonell inndriver bør inneholde opplysninger om hva kravet vil utgjøre inklusive misligholdsrente

på de ulike oppgjørstidspunkt og hva i tilfelle den effektive renten vil være (inkludert inkassogebyrer, salær for skriving av begjæring og gebyr til det offentlige). En slik angivelse vil gjøre det krystallklart for skyldner hvor lønnsomt det er å betale saken umiddelbart. Det må antas at ordningen vil ha en viss preventiv effekt ved klarere å angi hva kostnaden ved mislighold egentlig er.

Med hilsen

Alexander Dey
namsfagd
Tlf: 91110944

Saksbehandler:
Alexander Dey

Kopi til:

Vedlegg:

NAMSFOGDEN

Politidirektoratet

Deres referanse
Mariann Moe

Vår referanse
Mari-Ann Lilleby

Dato
29.05.2009

HØRING – ENDRING AV INKASSOFORSKRIFTEN – REDUKSJON AV INKASSOSATSER

Det vises til forespørsel fra Politidirektoratet i mail av 23. april 2009 hvor namsfogden i Trondheim m.fl. er bedt om å inngi hørings svar om endring i inkassoforskriften – reduksjon av inkassosatser.

Som aktør i innkrevingsprosessen ser vi et klart behov for å ha et innkrevings system som fungerer og som ivaretar rettssikkerheten til partene. Slik systemet fungerer i dag mener vi at så er tilfelle. Det knytter seg kostnader til inndriving av pengekrav som skyldner pr. i dag dekker fullt ut. Spørsmålet er i hvilken størrelsesorden disse kostnadene skal ligge på, og hvem av partene som skal dekke dem.

Inkassobransjen hevder at de bidrar til en løsningsprosent på 95% i sakene. Sakene løses da ved betaling eller minnelige løsninger. De resterende 5% sendes til rettslig inndriving i namsmannsapparatet.

Reduksjon av maksimalsatsene

Pr. i dag er det skyldner som dekker inndrivningskostnadene fullt ut. Namsfogden i Trondheim mener dette er en ordning som er forsvarlig. Skal kostnadene fordeles mellom kreditor og skyldner kan det blant annet føre til at kreditor må fordele kostnadene slik at den jevne forbruker må betale for andres mislighold.. En ordning med deling av kostnader kan også føre til en inkassoprosess som ikke fremmer rettssikkerheten.

Som namsmann er man ofte i kontakt med skyldnergruppen. Denne gruppen representerer mennesker fra alle samfunnslag. Andelen avholdte utlegg som avsluttes med trekk i lønn eller kravet sikres på annen måte øker. Dette gir en indikasjon på at det ikke er de aller svakest stilte som i hovedsak er representert i vår portefølje.

Namsfogden i Trondheim
Postboks 6043, Sluppen, 7434 TRONDHEIM
Besøksadr.: Brattørkaia 13 B (Tollboden)
Telefon : 73 87 68 00 Telefaks: 73 87 68 01

Bankkonto: 7694.05.12790
Org.nr.: 988 907 863

En kraftig reduksjon av satsene kan muligens svekke betalingsmoralen, mens mindre reduksjoner ikke vil ha den samme effekten. Dersom en reduksjon av maksimalsatsene fører til en betydelig økning i antall saker for rettslig inndrivning, må etaten tilføres ressurser og kompetanse. Man snakker da om betydelig ressurser. Slik situasjonen er i dag har man ikke tilstrekkelige ressurser til å ta unna den økende saksmengden vi opplever som en følge av blant annet finanskrisen.

Kostnader knyttet til rettslig inndrivning

Ved rettslig inndrivning påløper utgifter til skriving av begjæring og rettsgebyr til staten. Etter vår mening kan det være hensiktsmessig å gjøre en beregning av de faktiske kostnadene knyttet til gjennomføring av en tvangssak. Ved innføring av elektronisk begjæringer vil inkassobransjen spare utgifter, og det offentlige vil oppleve lavere ressursbruk.

Inndeling av salær etter kravets størrelse

Inkassoforskriften opererer i dag med 10 ulike satser for salær. Namsfogden i Trondheim mener det bør sees på muligheten for å redusere inndelingen av satsene. De høyeste satsene virker uforholdsmessig høy og bør vurderes redusert

Utvidelse av perioden

Namsfogden i Trondheim er i tvil om en utvidelse av perioden vil føre til en raskere løsning og oppgjør i sakene. For næringslivet derimot, kan en slik utvidelse få konsekvenser som kan bli tyngende og føre til dårligere likviditet mv.

Fordeling av kostnader – kravshaver bærer en større del av den økonomiske risikoen ved betalingsmislighold

Som hovedregel og utgangspunkt er det den som inngår en avtale om kjøp eller leie som er ansvarlig for kostnader, også for misligholdskostnader. Dersom misligholdet ligger hos skyldner må denne bære disse kostnadene. En fordeling kan svekke den alminnelige betalingsmoral.

For finansinstitusjoner stiller det seg annerledes. Finansavtaleloven hjemler en frarådningsplikt i forbindelse med låneopptak. I slike forhold bør långiver bære en del av ansvaret for kostnader dersom man ikke følger den lovpålagte plikten om å fraråde låneopptak.

Oppsummering.

Namsfogden i Trondheim mener det er nødvendig å vurdere kostnadene knyttet til inndrivingsprosessen. Man legger da til grunn at kostnader ved utenrettslig og rettslig inndrivning blir vurdert. Imidlertid kan en kraftig reduksjon av de utenrettslige kostnadene få følger man i dag ikke ser konsekvensene av. For det første kan det føre til en svekkelse av inkassobyråenes fortjeneste som i sin tur kan føre til en svekkelse av kvaliteten og rettssikkerheten av den utenrettslige inndrivingsprosessen.

For det andre er namsmannsapparat allerede sterkt presset som følge av bl.a. finanskrisen. Dersom inkassobransjen øker den rettslige inndrivningen med 5% vil det medføre ca. 100% økning i saksmengde for namsmannsapparatet. Med mindre man får tilført **betydelige ressurser** og kompetanse vil en slik økning føre til et ”sammenbrudd” i det offentlige håndhevingsapparatet. I alle fall på kort sikt.

Etter vår oppfatning bør man ikke gå vekk fra prinsippet om at skyldner skal dekke kostnader ved mislighold.

Med hilsen

Mari-Ann Lilleby
namsfogd

Saksbehandler:
M. Lilleby

Kopi til:

Vedlegg: